

KOBANİ (AYN EL-ARAP) KUŞATMASI BAĐLAMINDA ULUSLARARASI İLİŐKİLERE BİR BAKIŐ

(Eylül 2014- Haziran 2015)¹

Yrd. Doç. Dr. Nuri YAZICI²

ÖZET

XXI. yüzyıl güçlü devletlerin “*yeni dünya düzeni*” iddialarıyla başlamış ve zamanla bu politikaların bir barıő ve istikrar değil de, iç çatışmalar ve bölünmeler getirdiği görülmeye başlanmıőtır. Yeni bir OrtadoĐu iddiasıyla başlayan bu olaylar Suriye meselesinde çıkmaza girmiő ve dünya barıőını tehdit eder bir vaziyet almıőtır. Gelişmeler Türkiye’yi de ilgilendirmektedir ve Türkiye’nin uluslararası politikadaki yeri için de bir test niteliğindedir; Türkiye, bu ilişkiler manzumesi içinde müttefikleri tarafından çifte standarda uğradığı kanaatinde-dir. Müttefikleri ise, sorunların çözüme askerî ve siyasi bakımından daha fazla katkı vermesi için Türkiye’yi zorlamaktadırlar. Diğer taraftan önemli bir kitle de hem hükümet üzerinde hem de Türk kamuoyunda terörist baskılar yaratmaktadır. İőte bu bağlamda Kobani olayları politik bir sınav olmuő ve bu örnekleme üzerinden bir araőtırma yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Arap Baharı, Suriye, Beőar Esad, Büyük Orta-Doğu Projesi, Türkiye

ABSTRACT

XXI. century began with the claim of “*new world order*” of powerful states. But these policies have not brought peace and stability. They have brought internal conflicts and divisions. These politics, which started with a new Middle East allegation, have come to the fore in the Syrian case. Developments are of interest to Turkey and are a test for Turkey's place in international politics; Turkey is convinced that its allies are going to double standards. Allies are pushing Turkey to make more contributions from military and political interests. On the other hand, an important mass creates terrorist pressures both on the government and in the Turkish public. In this context, Kobani incidents have become a political test and a research has been done through this sampling.

Keywords: Arab Spring, Syria, Bashar Assad, Great Middle East Project, Turkey

1-GİRİŞ

1.1- Stratejik Konum

Suriye'nin kuzeyinde ve Türkiye sınırına çok yakın bir noktada bulunan “Kobani” yerleőim merkezi Arapça Ayn el-Arab diye adlandırılmaktadır. Kürtlerin yoğun olarak yaőadıkları bu kent, onlar tarafından da Kobani/Kobane diye adlandırılmaktadır: Kobani, Kürtler tarafından “*Bati Kürdistan*” anlamına gelen “*Rojava*” bölgesinde ve Demokratik Birlik Partisi/*Partiya Yekîtiya Demokrat* (PYD) tarafından kurulan üç kantondan ortada

¹ Bu Makale 21-23 Ekim 2017 tarihleri arasında Antalya’da düzenlenen ASEAD II. Uluslararası Sosyal Bilimler Sempozyumu’nda sunulan bildirinin geliőtirilmiő halidir.

² Bahçeőehir Üniversitesi İİSBF, nuri.yazici@ge.bau.edu.tr

olanıdır.³ Suruç'un (Şanlıurfa) tam karşısına düşen Kobani'ye Mürşitpınar sınır kapısından geçilerek ulaşılmaktadır.

Suriye'nin kuzeyinde ve Türkiye sınırı boyunca kurulması tasavvur edilen "Rojava Özerk Bölgesi", Türkiye'nin toprak bütünlüğünü ve yönetsel model olarak da toprak ve halk bütünlüğünü tehdit eder bir boyuta ulaşmıştır; bilindiği gibi PYD'nin teşebbüsleri ve mücadelesiyle ortaya çıkan bu yeni yapılanma Türkiye'deki bazı Kürt siyasal hareketi mensuplarınca da talep edilmekte ve bu talebin silahlı mücadelesi de PKK tarafından sürdürülmektedir.

Ayn el-Arab'ın (Kobani) Konumu

Bölgede bir IŞİD (*Irak-Şam İslâm Devleti/ İslâm Devleti*) tehdidinin varlığı da Suriye'nin kuzeyinde düğümlenen bu mücadeleyi daha da karmaşık hâle getirmiş ve bölgede etkin siyasal güçler arasındaki ilişkileri daha da karmaşıklştırmıştır.

³ Rojava olarak bilinen Suriye'nin Kuzeyinde Özerk Kürt yönetimi oluşturulmasına yönelik bir süredir çalışma yapan Özerk Yönetim Yasama Meclisi, bölgeyi yönetecek "Toplumsal Sözleşme"yi (Anayasa) 9 Ocak 2014'te kabul etmiştir. Sözleşmeye göre, bölge üç kantona ayrılırken Kürtçe, Arapça ve Süryanice üç resmî dil olarak kabul edilmiş ve kantonların Suriye'ye bağlı olduğu belirtilmiştir. PYD'nin silahlı kuvveti ise "silahlı ordu" olacaktır. Yasama Meclisi, Mardin'in (Türkiye) karşısında yer alan Suriye'nin Amude ilçesinde toplanarak "Yönetim Modeli", "Toplumsal Sözleşme" ve "Seçim Kanunu"nu görüşmüştür. İlk toplantısını 31 Aralık 2013 tarihinde yapan Meclis, kısmi genel af çıkarmıştı. Kürt internet sitelerine yansıyan toplantıyla ilgili haberlerde Özerk Yönetim'in "Toplumsal Sözleşme"si (Anayasa) oy birliği ile kabul edildiği bildirilmiştir. Yeni sözleşmede Suriye, "demokratik bir ülke" olarak tanımlanırken, üç kantona ayrılan Rojava'nın Suriye'nin bir parçası olduğu benimsenmiş ve kanton merkezleri Cizîr, Kobanê, ve Efrîn olarak belirlenmiştir. Sözleşmede Kürtçe, Arapça ve Süryanice resmî dil olarak kabul edilmiş, ancak bölgedeki tüm diğer dillerin öğretilmesi de karara bağlanmıştır. Yönetim modeli ise 51 maddeden oluşmuştur. Dört ayak üzerine oturtulan kanton sistemi, Yasama Meclisi, Yönetim, Adalet ve Yüksek Seçim Kurulu'ndan oluşmaktadır. Yüzde 40 cinsiyet kotasının uygulandığı yönetim modelinde Süryanilere pozitif ayrımcılık uygulanması ve tüm kurumlarda eş başkanlık sistemine geçilmesi benimsenmiştir. 101 sandalyeden oluşacak özerk yönetim meclisine girebilmek için 15 bin oy almak yeterli olacak, en çok oyu alan parti ise hükümeti kuracaktır. Sözleşmeye göre Mardin'in Nusaybin ilçesi karşısındaki Kamışlı, Cizîre Kantonu'nun merkezi olarak belirlenmiş ve "Bu kanton Kürt, Süryani, Ermeni, Çeçen, Müslüman, Hıristiyan ve Ezidilerin ortak yönetimidir" denilmiştir. Kanton yönetimleri ve merkezleri arası ilişkiler, "demokratik özerklik" esaslarına göre gerçekleşeceği ve savuma gücünün ise PYD'nin silahlı ordusu YPG olacağı vurgulanmıştır. Yönetim modeline göre 101 sandalyeli meclis oluşturulacak ve kantonlar 20'şer bakanlıkla yönetilecekti ve bu bakanlıklar şöyle sıralanmıştı. Dışişleri Bakanlığı, Meşru Savunma Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Bölgesel, Belediye, Nüfus ve Şehircilik Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Çalışma ve İşçi Yerleştirme Bakanlığı, Eğitim Bakanlığı, Tarım Bakanlığı, Elektrik, Sanayi ve Yeraltı Kaynakları Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Ticaret ve Ekonomi Bakanlığı, Şehit Aileleri Bakanlığı, Aydınlanma ve İletişim Bakanlığı, Ulaştırma Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Turizm ve Arkeoloji Bakanlığı, Din Bakanlığı, Kadın ve Aile Bakanlığı ve İnsan Hakları Bakanlığı.

IŞİD güçlerinin aynı zamanda Irak bölgesinde de saldırılarda bulunması, ona karşı yapılan mücadelede cepheyi genişletmiştir. Diğer taraftan IŞİD'e karşı kurulan ABD önderliğindeki koalisyon ülkelerinin duraksamaları ve birbirleriyle çatışan bölge politikaları IŞİD'in hâkimiyet alanını genişletmesine yol açmıştır; IŞİD, Tel Abyad, (Şanlıurfa-Akçakale karşısı) Cerablus (Gaziantep-Karkamış karşısı) ve Rakka'yı kontrol altında tutmaktadır ve bu üçgenin ortasında da Kobani vardır. IŞİD Kobani'yi de alırsa, hâkimiyet alanını bütünleştirecek ve güçleri arasında lojistik destek kolaylaşacaktır. Diğer taraftan da koalisyon güçlerinin Kuzey Irak üzerinden de operasyonlar yaptıkları ve IŞİD'e ağır kayıplar verdirdikleri görülmektedir. Bunun üzerine IŞİD güçleri de Suriye'deki Kürtlerle yerleşik bölgeleri hedef almışlardır. Bu durum, özellikle ABD ve bazı batılı güçlerin Orta Doğu politikalarını, Türkiye'nin stratejik endişelerini, stratejik Kürt siyasetini ve IŞİD'in varlık meselesini karmaşık hâle getirmiştir. Bu ilişkiler yumağının merkezinde ise Kobani'nin IŞİD'in eline geçmesi ve geçmemesi meselesi can alıcı bir hâle gelmiştir.

1.2- Kobani Çarpışmaları ve Yankıları

29 Haziran 2014 Pazar günü başlattığı saldırılar sonucunda IŞİD, Özgür Suriye Ordusu'nun (ÖSO) elinde olan Boztepe, Samandere ve Bahvarto köylerinde kontrolü sağlamış, bir internet sitesinden yayımladığı bildiri de Halep'teki Azez, Telrifat ve Mera kasabalarına operasyon düzenleneceğini ilân etmiştir. Halep'in kuzeyinde Türkmen köylerine başlattığı operasyonda da ilerleme kaydeden IŞİD güçleri yayımladıkları bildiri de sınır boyunda bulunan Kürt bölgelerini de teslim olmaya çağırılmışlardır.

Bu gelişmelerden sonra 2014 Temmuz ayının en önemli gelişmelerinden biri IŞİD ile PKK'nın Suriye uzantısı PYD'nin silahlı kolu YPG (*Halk Koruma Birlikleri*) arasındaki çatışmalardır; Türkiye sınırındaki Cerablus kasabası ve Kobani bölgesinde 3 Temmuz'da başlayan bu çarpışmalar gittikçe artan bir şiddetle sürmüştür. IŞİD güçleri kuzeyde hâkim oldukları Tel Abyad ve Cerablus bölgesiyle, güneyde başkentleri konumunda olan Rakka ve güneydoğudaki Haseke arasındaki bağlantıyı kesen Kobani bölgesini ele geçirmek istemektedirler.

IŞİD güçlerinin Kobani'ye ulaşmak için Türkiye sınırındaki köylerde PYD güçleriyle çatışmaya başlaması üzerine, Suriye sınırındaki Gaziantep ve Şanlıurfa'da önlemler artırılmıştır. Diğer taraftan Paris'te "*Suriye Krizinin Suriye ve Türkiye Halkları Üzerindeki Sonuçları*" konulu bir konferansa katılmış olan PYD Eşbaşkanı Salih Müslim de basına verdiği demeçte şiddetli çatışmaların yaşandığını, IŞİD'in askerî mühimmat açısından daha güçlü olduğuna dikkat çekerek, karaborsada anti tank patlayıcıları ve diğer ağır silâhları aradıklarını söylemiştir.

"*Kobani Kantonu ile Dayanışma*" çadır eylemine (14 Temmuz 2014) katılan Halkların Demokratik Partisi (HDP) Şırnak Milletvekili Selma Irmak yaptığı konuşmada Kobani'ye sahip çıkılmasını istemiştir. Etkinliğin sona ermesinin ardından, PKK ve PYD'nin "*seferberlik*" çağrısına uyarak sınırı geçen 100 Kürt silahlandırılarak, "*Şehit Fırat*" adıyla kurulmuş olan tugayda hızlandırılmış silahlı eğitimden geçirilmişlerdir. Aralarında kadınların da yer aldığı gençler, IŞİD'le savaşmaya yemin etmişlerdir.⁴ Çadır eylemine katılan Van Bağımsız Milletvekili Aysel Tuğluk da, IŞİD nedeniyle Kürt gençlerinde infial yaşandığını, bu savaşın sadece Kobani'ye değil, tüm Kürtlere yönelik olduğu algısının bulunduğunu

⁴ <http://www.milliyet.com.tr/turkiye-den-gidenler-tabur-kurdu-gundem-1913982/>

söylemiştir.⁵

IŞİD güçleri ise belli bir hat gözetmeyen saldırılarıyla hâkimiyet alanını genişletmeye çalışmakta, Lübnan ve Türkiye sınırında askerî harekâtlarda bulunmakta ve bu ülkelere tehditler savurmaktadır.⁶ Öte yandan da IŞİD'e karşı uluslararası koalisyon sağlama girişimleri artmış ve ABD Başkanı Barack Obama tarafından, ABD'nin önderliğinde bir koalisyon gücüyle yürütülecek olan terörle mücadele stratejisiyle IŞİD'in tamamen yok edileceği açıklanmıştır. Ayrıca IŞİD tehdidine karşı YPG, ÖSO ve diğer bazı muhalif gruplar arasında bir "Ortak Eylem Merkezi" kurulduğu da belirtilmiştir. Fakat bu çerçevede yapılan diplomatik girişimler ortak bir mücadelenin kolayca sağlanamayabileceğini de göstermiştir.

17-18 Eylül 2014 günlerinde Kobani yöresinde 21 Kürt köyünü ele geçiren IŞİD güçleri, 19 Eylül'de Karamuk köyünü, 20 Eylül günü de, Kobani'ye 15 kilometre mesafedeki Kılhacı köyünü ele geçirmişlerdir. 21 Eylül günü de Kuzey Irak ve Türkiye'de konuşlanmış bulunan PKK'nın silahlı kanadı HPG'ye (*Halk Savunma Güçleri*) mensup yaklaşık 400 kişinin yanlarında uçaksavar, doçka, antitank gibi ağır makineli silahlarla, IŞİD'e karşı savaşmak için Türkiye sınırının sıfır noktasında bulunan Kobani'ye ulaştıkları bildirilmiştir.

Bu çarpışmalar ve göç hareketleri sırasında Türkiye'nin Suriye ile olan sınırı iki taraftan büyük bir baskı altında kalmıştır. Bir tarafta sınıra yığılan ve Türkiye tarafına geçmek isteyen çoğunluğu Kürt olan Suriyeli halk, diğer tarafta ise sınırların açılarak mültecilerin Türkiye'ye geçmesi için gösteri yapan ve güvenlik güçleriyle çatışan halk bulunmaktaydı. Bu iki baskı arasında Türk güvenlik güçleri sınır hattını korumaya çalışmaktaydılar.

Suruç'un (Şanlıurfa) Dikmetaş Köyü yakınlarında meydana gelen bu olaylar üzerine sınırdaki yığılan Suriyelilerin Türkiye'ye girişlerine 19 Eylül'den itibaren izin verilmiş ve Dikmetaş Köyü mevkiinde açılan koridordan 40-45 bin Suriyeli Türkiye'ye giriş yapmıştır.

23 Eylül 2014 tarihinde Kobani'ye giren DHA ekibi Mürşitpınar Sınır Kapısı'nın karşısında bulunan Kobani Sınır Kapısı'nda kontrolü silahlı YPG güçlerinin sağladığını, artan göç nedeniyle tenhalaşan Kobani sokaklarında YPG güçlerinin silahlarıyla devriye görevi yaptıklarını ve IŞİD güçlerinin Kobani'ye 6-7 kilometre mesafede olduğunu bildirmiştir.

Suriye Yerel Koordinasyon Komitesi (LCC) tarafından yapılan açıklamada ise ABD öncülüğündeki koalisyonun, Kobani kasabasında IŞİD'in bulunduğu alana düzenlediği hava saldırılarında da 12 sivil ve çok sayıda IŞİD üyesinin öldüğünü duyurmuştur. Koalisyon güçlerinin hava saldırıları sonucunda IŞİD'in doğu cephesindeki ilerleyişinin durdurulduğu, batı ve güney cephesinde ise çatışmaların tüm şiddetiyle sürdüğü belirtilmiştir.

2. KOBANİ KUŞATMASI

Reuters haber ajansının yerel kaynaklara dayanarak bildirdiğine göre IŞİD'in Kobani'ye doğru güneyden ilerlediği ve kentle YPG mevzileri arasında sekiz kilometre kaldığı anlaşılmıştır.

Koalisyon güçlerinin 25 Eylül'de yaptığı hava harekâtlarından sonra Kobani bölgesindeki gelişmelerle ilgili olarak Kürt güçleri tarafından yapılan açıklamalarda,

⁵ <http://www.radikal.com.tr/turkiye/sinirda-kobani-alar-mi-1202100/>

⁶ http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/dunya/104791/ISiD_lideri_Erdogan_a_savas_acti.html; <http://www.milliyet.com.tr/isis-den-70-kisilik-olum-listesi/dunya/detay/1926969/default.htm>

Kobani'ye yaklaşmakta olan IŞİD güçleri şiddetli çarpışmaların ardından durdurulmuştur; ancak IŞİD güçlerinin yeniden saldırıya geçmesiyle Kobani yeniden güç durumunda kalmıştır. Nitekim bir heyetle birlikte Kobani'ye giden Diyarbakır eski belediye başkanı Osman Baydemir, IŞİD'in şehir etrafındaki kuşatmasının sürdüğünü ve 1 Ekim 2014 günü itibarıyla örgütün ilerleyişinin durmadığını belirterek durumun kötü olduğunu söylemiştir. Hava bombardımanlarının etkili olmadığını söyleyen ve Türkiye'ye de bir çağrı yapan Baydemir, hükümetin Kobani halkının yanında ve Kobani'ye silah gitmesinde ön açıcı olması gerektiğini ifade etmiştir.

2.1- Kobani'ye Nasıl Yardım Edileceği Meselesi

Kobani çarpışmalarının tırmandığı Ekim ayının ilk günlerinde PYD Eşbaşkanı Salih Müslim, Türkiye'ye gelerek Başbakan Ahmet Davutoğlu ile görüşmüştür; bu görüşmelerde önemli diyaloglar yaşandığı, Müslim'in Kobani'deki insanların kendilerini savunabilmeleri için Türkiye'nin desteğine ihtiyaçları bulunduğunu, IŞİD'le mücadele için ağır silahların ulaşılabileceği bir koridora ihtiyaç olduğunu ifade ettiği belirtilmiştir.⁷

Irak Kürt Bölgesi Yönetimi'nin (IKBY) Türkiye'nin olurluğunu almadan kendilerine mühimmat yardımı yapmayacağını ifade eden Müslim'in, *"Kürtler Kobani'de yaşam mücadelesi veriyor. Yerel güçlerin desteklenmesi gerekiyor. Sokak savaşı başladı; bu insanların katledilmesi demek. IŞİD 20 km menzilli füzelerle saldırıyor. Bizim elimizde eski model tanksavar, kalaşnikof var. Türkiye izin verirse diğer Kürt güçleri IŞİD mevzilerini geçerek bize yardım edebilir"* dediği ileri sürülmüştür.⁸

Salih Müslim'in gizlice Türkiye'ye gelerek başta MİT olmak üzere bazı görüşmelerde bulunduğu iddiasını doğrulayan HDP Şırnak Milletvekili Selma Irmak da, Başbakan Davutoğlu'nun tutumunda bir değişiklik gördüklerini ve iyimser olduklarını açıklamıştır.⁹ Nitekim bu görüşmelerin ardından basında koridor tartışması başlamıştır. Diğer taraftan ise Salih Müslim'in Türk Dışişleri ve MİT'le yaptığı görüşmede Suriye ile *"dirsek temasına"* girmeyeceği, Suriye'de Özgür Suriye Ordusu (ÖSO) ile birlikte hareket edileceği mesajını vererek pozisyonunu netleştirdiğinde, Ankara-Erbil hattında da Kobani'ye yardım trafiğinin hareketlendiği ileri sürülmüştür. Böylece Ayn el Arap/Kobani bölgesine destek kapısının açıldığı belirtilmektedir.¹⁰

8 Ekim 2014 günü gelen haberlerde IŞİD güçlerinin durdurulduğu söylenirken, 9 Ekim günü yerel kaynaklardan alınan haberlere göre IŞİD güçlerinin Kobani'ye girdiği öğrenilmiştir. Reuters haber ajansına konuşan PYD Eşbaşkanı Asya Abdullah ise, IŞİD'in ağır silahlar ve tanklarla iki mahalleye girdiğini ve çatışmaların çok yoğun bir şekilde sürdüğünü söylemiştir: Üç haftayı aşan çatışmalarda Kobani'de 400'den fazla kişinin hayatını kaybettiği, Kobani ve çevre köyleri terk eden 170 binden fazla kişinin ise Türkiye'ye sığındığı belirtilmiştir.¹¹ Diğer yandan Kobani'ye ve IŞİD ile mücadele eden Kürt gruplarına koalisyon üyeleri tarafından silah ve mühimmat gönderildiği de açıklanmaktadır. Bu konuda daha önce çalışmalarda bulunan ve 31 Ağustos'da IKBY'ye yardım kararı alan Almanya, askerî yardımın önce Bağdat'a sonra da Erbil'e götürüleceğini bildirilmiştir. İngiltere Başbakanı David

⁷ <http://www.sabah.com.tr/dunya/2014/10/06/kobaniye-yasam-koridoru>

⁸ <http://www.sabah.com.tr/dunya/2014/10/06/kobaniye-yasam-koridoru>

⁹ <http://www.ilkehaber.com/haber/hdpli-irmak-salih-muslimin-turkiye-ziyaretini-dogruladi-30876.htm>

¹⁰ <http://www.sabah.com.tr/dunya/2014/10/06/kobaniye-yasam-koridoru>

¹¹ http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/dunya/128413/ISiD_yeniden_Kobani_nin_icinde

Cameron da Irak hükûmetinin, ülkesinin desteğini talep ettiğini dile getirmiş ve hâlen Kürt güçlerine silah sağladıklarını ve Kraliyet Hava Kuvvetleri'ne ait uçakların gözetleme operasyonlarına destek verdiğini söylemiştir.

Pentagon (ABD) tarafından ise, 2014 Eylül ayındaki Kobani çarpışmalarında YPG güçlerine havadan silah ve tıbbî yardım yapıldığı açıklanmıştır. Hatta bu açıklamada yardım paketlerinden birinin IŞİD'in eline geçtiği de doğrulanmıştır.

Diğer taraftan ise Kobani çarpışmalarına paralel olarak iç ve dış politikasında yeniden bir takım buhranlarla karşılaşan Türk hükûmeti, bir taraftan uçuşa yasak bölge önerisini dile getirirken, bir taraftan da TSK'ya Suriye ve Irak'ta sınır ötesi operasyon ve müdahale yetkisi veren tezkereyi Meclis'ten geçirmiştir; Irak ve Suriye'deki terörist örgütlerden Türkiye'ye yönelebilecek saldırıların bertaraf edilmesini öngören Başbakanlık Tezkeresi 2 Ekim 2014 tarihinde TBMM Genel Kurulu'nda kabul edilmiştir.

2.2- IŞİD Saldırıları

IŞİD'in Kobani'ye saldırısı ise sürmektedir: 2 Ekim günü Şanlıurfa'nın Suruç ilçesinin Karaca köyünün karşısındaki Zarova (Suriye) tepesine IŞİD bayrağı dikilmiştir. IŞİD'in dijital ortamdaki hesaplarında da Kobani kentinin girişindeki kent tabelâsının dibinde çekilen videolar yayımlanmıştır. Kentin doğu ve güney bölgelerindeki kenar mahallelerinde şiddetli çarpışmalar sürerken Dubai merkezli El Aan televizyonunun bölgedeki muhabiri tarafından, IŞİD güçlerinin kente hâkim noktadaki radyo kulesinin bulunduğu tepeyi ele geçirdiği ileri sürülmüştür.

ABD Merkez Kuvvetleri Komutanlığı (CENTCOM) tarafından yapılan açıklamada da 2 Ekim 2014 tarihinde, Irak ve Suriye'deki IŞİD mevzilerine 11 hava saldırısı yapıldığı belirtilmiştir. Gözlemcilerden edinilen bilgilere göre de kuzey tarafı hariç üç taraftan kuşatılmış olan Kobani'den, halkın %80-90'ının kaçtığı belirtilirken YPG güçlerinin kentin iç mahallelerine çekilerek bir sokak savaşına hazırlandıkları ifade edilmiştir.

IŞİD saldırıları sonucunda Kobani'deki yaralılar da ambulanslarla Suruç'a (Şanlıurfa) taşınmaktadır. Kobani'den kaçan halkın, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD) kontrolünde Türkiye'ye geçiş yaptığı Yumurtalık Sınır Kapısı'nda da büyük bir yoğunluğun yaşandığı belirtilmektedir.

AFAD tarafından kayıtları yapılan ve çocukları aşıl原因 Kobanililer daha sonra Suruç ilçe merkezine nakledilmektedirler. Şanlıurfa Büyükşehir Belediye Başkanlığı'ndan yapılan açıklamaya göre bir-kaç gün içinde Şanlıurfa'ya gelen Kobanili sayısı 160 bini geçmiş bulunmaktadır.

Al Jazeera'nin Kobani'deki kaynaklarına dayandırdığı haberlerinde de IŞİD'in kent merkezine 7 km. kadar yaklaştığı bildirilmiştir. ABD öncülüğündeki koalisyon güçlerine ait savaş uçaklarının da Kobani çevresindeki IŞİD hedeflerini bombaladığı görülmektedir.

Kobani'de direnişi sürdüren, PYD'nin silahlı kolu olan YPG ise, “Kürdistan'ın bütün genç erkek ve kadınlarını direnişin parçası” olmaya çağırmıştır. Devam eden olaylar ve YPG'nin çağrısı Türkiye'deki tansiyonu da yükseltmiştir. Diyarbakır'da yapılan protesto gösterilerinde, göstericiler polisle çatışmış ve tutuklamalar yapılmıştır. Diğer taraftan da Türkiye, birliğine ve bütünlüğüne yönelik tehditler ortadan kalkmamış olmakla birlikte iç ve dış politik baskılar nedeniyle Kobani meselesinde sessiz de kalamayacağını görmüştür; nitekim hükümet çevrelerinden önce Suriye Kürtleri için “doğal müttefikimiz” tanımlaması duyulmuş, bir televizyon programında da Başbakan Ahmet Davutoğlu, Kobani'nin

düşmemesi için ellerinden geleni yapacaklarını söylemiştir.¹²

Sınır hattında ise Suriye'den atılan havanlara ayırım yapılmadan Türk Silahlı Kuvvetleri misliyle karşılık vermeye devam etmektedir. Fakat gittikçe ilerleyen ve Kobani çevresindeki stratejik tepeleri ele geçiren IŞİD güçlerinin YPG üzerinde yarattığı baskı Türkiye için artık bir sınır güvenliği meselesi olmaya başlamıştır. Sınır hattında sık sık yapılan protesto gösterileri Türk kamuoyunu huzursuz etmeye başlamıştır.

Kobani çevresindeki stratejik Girekani ve Miştenur tepelerinin ele geçirilmesiyle IŞİD güçleri, Kobani üzerindeki baskısını iyice arttırmış ve 6 Ekim'de kente girmeye başlamışlardır. Kürt kaynaklarından alınan bilgiler de bu gelişmeleri doğrulamış ve sokak savaşlarının başladığı, özellikle sivil halkın bulunduğu kesimlerde katliam korkusunun yaşandığı bildirilmiştir. Anadolu Ajansı da bölgedeki kaynaklarına dayanarak geçtiği haberlerde IŞİD güçlerinin 2 bin militanla taarruza geçtiğini ve kent merkezine doğru ilerlediklerini belirtmiştir.

6 Ekim'de saldırılarını artıran IŞİD güçleri aynı gün öğleden sonra kent merkezi önlerine kadar gelmişlerdir. Burada mevzilenen YPG güçlerini tank ve top ateşine tutan IŞİD güçleri stratejik Miştenur tepesinin doğu yamacında yer alan büyük bir binaya ve Kobani'nin dış mahallelerinden Miğtele Mahallesi'nde bir binaya bayrak asmışlardır.

Kobani'nin kuzey batısında yer alan Pınarstepe noktasında da YPG'nin direnişini kıran IŞİD güçleri aynı gün burayı da ele geçirmişlerdir. Böylece kuşatılan Kobani kenti açık hedef hâline gelmiştir. Bu arada kentin doğusundan şehir merkezine girmeye çalışan 20 kadar IŞİD'linin de öldürüldüğü ileri sürülmüştür.¹³

Kuşatmanın bu safhasında top atışlarının kesildiği ve kalaşnikof ve uçaksavar atışlarının başladığının bildirilmesi de sokak savaşlarının başladığı biçiminde yorumlanmıştır. Diğer taraftan da Türkiye'nin Suriye sınırına biriken halkın protesto gösterilerinde bulunması üzerine ilâve güvenlik tedbirleri alınmıştır; çok sayıda tank sınır hattının hâkim noktalarına sevk edilirken, Suriye'yi gören hâkim tepelere de tank ve obüsler yerleştirilmiştir. Öte yanda ise IŞİD'in, kendilerine yönelik muhtemel bir kara harekâtına karşı sınırın Suriye tarafında iş makineleriyle hendek kazdığı ve mevzilerini güçlendirdiği görülmüştür.

Diğer taraftan da Peşmerge güçlerinin Kobani'ye ilk girişlerini yaptığı günlerde ABD öncülüğünde IŞİD'e karşı kurulan koalisyon temsilcileri Erbil kentinde bir araya gelmişlerdir. Toplantıya ABD, İngiltere, Fransa, Almanya, İtalya, Kanada ve Avustralya temsilcileri de katılmışlardır. IKBY Başkanlık Divanı Başkanı Fuat Hüseyin, Peşmerge Bakan Vekili Hacı Osman'ın da katıldığı toplantıda IŞİD'in bölgedeki varlığı, petrol başta olmak üzere ekonomik kaynaklarının kurutulması ve mücadele stratejisi görüşülmüştür.¹⁴ ABD ve IKBY'nin, IŞİD'in en önemli gelir kaynaklarından olan petrol kaçakçılığına engel olmak için işbirliği yaptıkları da bildirilmiştir.

¹² Deniz Zeyrek, Kobani'ye sessiz destek, *Hürriyet*, 4 Ekim 2014, s:16

¹³ Namık Durukan, Kobani'de IŞİD bayrağı, *Milliyet*, 7 Ekim 2014, s:13

¹⁴ Hazal Ateş, IŞİD petrolü Esad'a gidiyor, <http://www.sabah.com.tr/ekonomi/2014/10/31/isid-petrolu-esada-gidiyor>; <http://www.milliyet.com.tr/turkiye-ye-yonelik-atilan-isid/dunya/detay/1962820/default.htm>

2.3. Türkiye'nin Önerileri ve Tepkiler

Başbakan Ahmet Davutoğlu, CNN Muhabiri Christiane Amanpour'a verdiği röportajda (6 Ekim 2014) Türkiye'nin karadan asker gönderebileceğini ama bunun ancak Amerikan stratejisinin Esad'ın peşine düşmeyi de kapsaması durumunda gerçekleşebileceğini belirtmiş, Türkiye'nin Suriye içinde uçuşa yasak ve güvenli bölgeler oluşturulması talebini de tekrarlamıştır. Bu tekliflere ilk tepki Rusya'dan gelmiş ve Rusya Dışişleri Bakanı Sergei Lavrov, bu yöndeki açıklamaları üzüntüyle karşıladıklarını söylemiştir.

Öte yandan ise Kobani odaklı gelişmeler Türkiye içinde ve Suriye'de şiddetini sürdürmektedir. Halkların Demokratik Partisi'nin (HDP) yaptığı sokağa çıkma çağrısı üzerine sınır boyunda ve büyük şehirlerde protesto gösterileri yapılmaktadır. Türkiye'nin tutumunu protesto eden ve Kobani'ye destek gösterisine dönüşen bu protesto eylemlerinde güvenlik güçleriyle çatışmalar da yaşanmaktadır.

Diğer taraftan Reuters haber ajansının bölgedeki kaynaklarına dayandırarak geçtiği haberlerde ABD öncülüğündeki koalisyon güçlerinin havadan müdahalesinin (8 Ekim 2014) IŞİD saldırılarının hızını kesmiş görüldüğünü belirtmesine rağmen, ABD Genelkurmay Başkanı Martin Dempsey, Amerikan haber kanalı ABC News'e yaptığı değerlendirmelerde (8 Ekim) gelişmelerin Kobani'nin düşeceği yönünde olduğunu ve bu durumun korkunç gaddarlıklara neden olacağını söylemiştir. BM Suriye Özel Temsilcisi Staffan de Mistura da yaptığı açıklamada aynı yönde endişelerini belirterek uluslararası toplumun bir an önce harekete geçmesini temenni etmiştir. Fakat bütün bu trajik gelişmelere rağmen Batılı müttefikler sorunun çözümünde Türkiye'ye fazla bir imkân tanımamaktadırlar.

İngiliz Financial Times gazetesinde yayımlanan ve âdeta Türkiye'nin "güvenli bölge" önerilerine cevap niteliğindeki başyazıda Kobani'nin düşmesi hâlinde ortaya çıkacak askerî ve insanî sorunlara dikkat çekilerek Türkiye'yi itham eden bir üslûp kullanmıştır; Türkiye'nin Esad rejimine karşı savaşı muhalif grupları desteklediği ama şimdi ABD öncülüğünde IŞİD'e karşı mücadeleye yeterince destek vermediği, Kobani'yi savunan Kürtlere destek konusunda isteksiz davrandığı iddia edilmiştir.¹⁵

Müttefikleri tarafından isteksizlikle suçlanan Türkiye öte yandan da IŞİD tarafından tehdit edilmektedir: TBMM'den 2 Ekim tezkeresinin geçmesinin ardından, IŞİD'in "İslâm Devleti-Haber" adlı Twitter adresinden yayımlanan tehdit mesajında Türkiye'nin, haçlı seferlerinde yer almasının bedelini ağır şekilde ödeyeceği Türkiye'nin bu savaşa girmesi hâlinde güvende olmayacağı ve Türkiye'nin içinde binlerce uyuyan hücrelerinin olduğu belirtilmiştir.

Bir taraftan da diplomatik ve askerî hatta medya kaynakları üzerinden yapılan açıklamalar ve görüşmeler arasında Kobani kuşatması bütün hızıyla sürmektedir. O kadar ki, son IŞİD saldırılarının ardından IKBY Başkanı Mesud Barzani, Kobani'de savaşı Kürt gruplarına yardım çağrısında bulunmuştur.

Sınır hattında bulunan muhabirlerin verdiği haberlere göre de Kobani'nin doğu, güney ve batı yönlerinde çatışmalar şiddetle sürmektedir. 11 Ekim akşamı tank ve top atışlarıyla Kobani mevzilerini ateş altına alan IŞİD güçlerine karşı YPG güçleri sızma hareketleriyle karşılık vermeye çalışmıştır. Kobani Kantonu Eşbaşkanı Enver Müslim çatışmalara ilişkin bir yazılı açıklama yaparak (11 Ekim 2014) bazı bilgiler vermiştir. Çatışmaların Kobani'nin doğusunda ve güneyinde devam ettiğini, YPG'nin gerek pusu kurarak gerek sızma hareketiyle

¹⁵ http://www.bbc.com/turkce/haberler/2014/10/141008_ft_basyazi

birçok IŞİD militanını öldürdüğünü, Kobani'nin doğusunda IŞİD ilerleyişinin durdurulduğunu belirten Enver Müslim, halkın moralinin yüksek olduğunu söylemiştir.¹⁶

YPG kaynaklarına yakın Kürt gazeteci Ferhat Şami de ÖSO'ya bağlı bazı tugayların Kobani'de YPG ile birlikte IŞİD'e karşı savaştığını söylemiştir. IŞİD ile çatışmalarda bugüne kadar YPG'den 150, ÖSO'dan da en az 7 Arap savaşçının öldüğünü söyleyen Ferhat Şami, Özgür Suriye Ordusu'ndan (ÖSO) bazı tugayların, Kobani'de IŞİD'e karşı YPG ile birlikte savaştığını, Kobani'de ÖSO ile YPG'nin arasında ortak bir cephe kurulduğunu belirtmiştir.¹⁷

IŞİD saldırıları 12 Ekim günü de sürmüş, doğu ve güney cephelerde sokak savaşları birçok noktada devam etmiştir. Kobaniye sıfır noktasındaki köylerde IŞİD militanları çıplak gözle görülebilir hâle gelmişlerdir.

Çatışmalar sürerken sınırın Türkiye tarafında birçok noktada toplanan kalabalıkların gösterilerine güvenlik güçleri müdahale etmek zorunda kalmışlardır. Bu arada ÖSO ve Kürt kökenli El Ekrad üyelerinin de Kobani'de YPG saflarında IŞİD'le çatışmalara katıldıkları ifade edilmiştir.¹⁸ Bu arada IŞİD ile mücadeleyi görüşmek üzere Ankara'ya gelen (15 Ekim) ABD askerî yetkilileri Genelkurmay Başkanlığı'nı ziyaret ederek çalışmalarına başlamışlardır.

Kuşatmanın 30'uncu gününe gelirken, IŞİD'in son saldırıları sırasında ABD öncülüğündeki koalisyon uçaklarının yoğun bombardıman yaptığı Kobani'de, YPG güçlerinin IŞİD'e kaybettiği bazı mevzileri geri almaya başladığı görülmüştür. Koalisyon güçlerine bağlı uçakların 14 Ekim'de Kobani çevresine gerçekleştirdikleri hava saldırılarında kentin doğu, güney ve batı cephesindeki ilerleyişi durdurulan IŞİD militanları, kentin dışına doğru çekilmek zorunda bırakılmışlardır. Kobani'ye yönelik IŞİD saldırıları kentin batı, doğu ve güney cephesinde 28'inci gününde de devam ederken, 11 Ekim sabahı ABD öncülüğündeki koalisyon uçaklarının bombardımanının ardından bugüne kadar olan en şiddetli patlamalar gerçekleşmiştir.

11 Ekim sabahı saat 06.00'da Mürşitpınar sınırına yakın Atmanek köyünden koalisyon güçlerine ait savaş uçaklarının bombardıman sesleri duyulmuştur. Koalisyon güçlerine ait uçakların IŞİD'e ait noktalardan biri olan Atmanek köyünün tam karşısında bulunan Kobani kent sanayisinin olduğu yeri vurmaları sırasında meydana gelen sarsıntuların Türkiye tarafında da aynı şiddetle hissedildiği belirtilmiştir.¹⁹ Koalisyon uçaklarının bombardımanı 09.00'a kadar sürmüş ve Kobani yoğun duman altında kalmıştır. Bu saldırılardan sonra IŞİD ile YPG arasında uzun süre bir çatışma sesi duyulmamış, fakat öğle saatlerinden itibaren sokak çatışmalarının şiddeti yine artmaya başlamıştır. Bu arada IKBY yönetiminden, Kobani'ye karşı duyarsız olunmadığı, silah ve cephane yardımı yapıldığı ancak askerî güç göndermek için coğrafi konumun müsait olmadığı yönünde açıklamalar yapılmıştır. Bu arada ABD'nin IŞİD'e karşı Suriye'de başlattığı hava saldırıları, ilk beş gün içerisinde Kobani'ye odaklanmıştır; ABD, 6- 11 Ekim tarihleri arasında IŞİD'i Kobani'de 46 kez hedef almış, toplamda ise 58 defa vurmuştur.²⁰

¹⁶ Namık Durukan, Kobani Kantonu Eş Başkanı Enver Müslim: Kobani'nin yüzde 25'i IŞİD'in elinde, *Milliyet*, 12 Ekim 2014, s:17

¹⁷ <http://www.milliyet.com.tr/-oso-kobani-de-ypg-ile-birlikte/dunya/detay/1952823/default.htm>

¹⁸ Namık Durukan, IŞİD gözle görülür mesafeye geldi!, *Milliyet*, 13 Ekim 2014, s:14

¹⁹ Selçuk Şamiloğlu, Koalisyon vurdu Sुरुç sallandı, <http://www.hurriyet.com.tr/koalisyon-vurdu-suruc-sallandi-27374390>

²⁰ Tolga Tanış, 5 günde 46 kez bombalandı, <http://www.hurriyet.com.tr/koalisyon-vurdu-suruc-sallandi-27374390>

16 Ekim’de ABD Savunma Bakanlığı Pentagon Sözcüsü John Kirby ise Pentagon’da düzenlediği basın toplantısında, gazetecilerin Suriye ve Irak’ta IŞİD hedeflerine yönelik hava saldırılarına ilişkin sorularını cevaplarken, Kobani kenti yakınlarındaki hava saldırılarında IŞİD’in yüzlerce üyesinin öldürüldüğünü söylemiştir. “*Kesin bir rakam vermek zor ama Kobani’de ve civarında yüzlerce IŞİD savaşçısını öldürdüğümüze inanıyorum*” diyen Kirby, Kobani’nin hâlâ Kürt güçlerin elinde olduğu değerlendirmesini yapmış ve sahadaki durumun değişken olduğunu, ancak hava saldırılarıyla IŞİD’in ayakta durmasını ve operasyonlarını sürdürmesini güçleştirdiklerini ifade etmiştir.²¹

Kobani’de dengeler gözle görülür biçimde YPG lehine değişmeye başlamış gibi görünse de Rakka, Cerablus, Minbiç ve Tel Abyad’dan takviye birlikler aldığı iddia edilen IŞİD güçlerinin hâlâ etkili olduğu ifade edilmektedir. Aynı günlerde New York Times gazetesinin, IŞİD’in elinde küçük çaplı kimyasal silâhların bulunduğu haberi yeni bir endişe kaynağı olmuştur. Irak’ın işgali sırasında etkisini büyük oranda kaybetmiş ve 1991 öncesinden kalma kimyasal silâhlara rastlandığını belirten New York Times’ta, bu silahların kitle imha çapında olmamakla beraber daha küçük saldırılarda kullanılma niteliğinin olduğu yazılmıştır; özellikle 1980’lerde Irak’ın kimyasal silah üretim merkezi olarak faaliyet gösteren Bağdat’ın kuzeybatısındaki *Muthanna* adlı tesiste el yapımı bombalarda kullanılacak kimyasalların bulunduğu biliniyordu; bu tesis 2014 Temmuz ayından bu yana IŞİD’in kontrolünde bulunmaktadır.²²

2.4. Diplomatik Temaslar ve ABD’nin Belirleyici Özelliği

Bu arada PYD’nin pozisyonunun, özellikle Türkiye açısından oluşturduğu endişeleri giderme ve Kobani için yapılabileceklerin neler olabileceği hakkında arka plândaki diplomatik gelişmelerin de sürdüğü anlaşılmaktadır. YPG’nin, koalisyonun sahadaki kara gücü gibi algılanması PYD’nin de Batı devletleri nezdindeki konumunu iyileştirmiş görünmektedir. Çünkü ABD Dışişleri Bakanlığı tarafından, şimdiye kadar PKK ile bağlantılı olduğu iddiasıyla doğrudan ilişki kurmaktan kaçındığı ve lideri Salih Müslim’e vize vermeyi reddettiği Suriye’deki PYD ile 11-12 Ekim tarihlerinde ilk kez resmî temas kurulduğu açıklanmıştır.

12 Ekim 2014 günü Paris’te yapıldığı kesinleşen bu resmî temasların ardından en çok merak edilen konu ABD ve PYD’nin ortak hareket etme kararı alıp almadığı olmuştur. ABD Dışişleri Bakanlığı bu yöndeki haberleri yalanlamış, PYD’ye silah yardımı olup olmayacağı ile ilgili sorulara da “*Henüz o noktada değiliz*” diye cevap vermiştir.²³ Ancak Paris buluşmasının hemen ardından Kobani ve çevresinde IŞİD’e karşı hava saldırılarının artırması da dikkat çekmiştir. Diğer taraftan görüşmelerin ertesi günü Salih Müslim’in, Irak’a geçerek IKBY Başkanı Mesut Barzani’nin davetiyle Dohuk’ta yapılan, Kobani direnişinden sonra bir araya gelmeyi kabul eden Kürt gruplarının düzenlediği toplantıya katılması, aynı gün Beyaz Saray Ulusal Güvenlik Danışmanı Tony Blinken’in Irak’a gelişi ve Bağdat-Dohuk-Erbil arasında mekik dokuyarak bütün önemli siyasî aktörlerle görüşmesi, Irak’tan ayrıldıktan sonraki günlerde Irak Hükümeti’nde önemli atamaların gerçekleşmesi ve Bağdat ile Erbil arasında petrol satışı konusundaki anlaşmazlığın çözümlenmesi olayları dikkatten

²¹ <http://www.sabah.com.tr/dunya/2014/10/16/pentagon-kobanide-yuzlerce-isid-militani-oldurduk>

²² <http://www.hurriyet.com.tr/saddam-in-kimyasal-silahlari-isid-de-27393708>

²³ Pınar Ersoy/Washington DC, ABD-PYD görüşmesi Paris’te yapılmış, *Milliyet*, 18 Ekim 2014, s:23

kaçmamıştır.²⁴

Bu arada ABD Dışişleri Bakanlığı Sözcü Yardımcısı Marie Harf, başkent Washington'da düzenlenen günlük basın toplantısında (18 Ekim 2014) , PYD ile istihbarat ve bilgi paylaşımında bulduklarını söylemiş ve Paris'te ABD ile PYD arasında yapılan görüşmenin de ilk görüşme olmadığını ancak ilk kez açıklanan görüşme olduğunu söylemiştir; ancak bu yöndeki ifadesine yönelik sorulara ise cevap vermemiştir.²⁵

2.5. Kobani'ye "Peşmerge koridoru"nun Açılması

Diğer taraftan IKBY Bakanlar Kurulu'nun 18 Ekim toplantısından sonra Başbakan Neçirvan Barzani, Kürt Rudaw haber sitesine yaptığı açıklamada, 10 bin Kobanili'nin IKBY bölgesine geldiğini dile getirmiş ve Kobani'ye yardım edebilmek için ABD ve Türkiye ile temasta olduklarını söylemiştir.²⁶ Salih Müslim'in açıklamalarından da PYD'nin Suriye'de özerk bölgeler ilân etmesinin IKBY ile aralarında yarattığı gerginliğin de aşıldığı anlaşılmaktadır; nitekim üç gün sonra 21 Ekim'de PYD Eşbaşkanı Salih Müslim, IKBY'nin silahlı gücü Peşmergelerin Kobani'ye gönderilmesinin siyasî bir karar olduğunu belirterek, "Türkiye de kabul etti. Bu, Kürtlerin yürüttüğü diplomasinin başarısıdır. İşin sadece teknik kısmı kaldı"²⁷ demiş ise de bu gelişmelerin evveliyatı artık bilinmektedir.

Türkiye cephesinden yapılan açıklamalarda ise Kobani'ye Peşmerge geçişi için koridor izni verileceği anlaşılmaktadır; Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu Tunus Dışişleri Bakanı Monghi Hamdi'nin Türkiye ziyareti sonrasında düzenlenen ortak basın toplantısında (20 Ekim 2014) basın mensuplarının sorularını cevaplamıştır. Bir gazetecinin IKBY'nin, Peşmerge'nin Kobani'ye geçmesi konusundaki izin talebini ve Türkiye'nin tutumunu sorması üzerine, "Bildiğiniz gibi Kobani halkı Türkiye'dedir. Biz Kobani halkına sınırlamayı açtık ve Türkiye'ye gelenleri bağrımıza bastık. Bugün Kobani bölgesinden gelen 200 bine yakın Suriyeli Kürt kardeşlerimiz ülkemizde yaşamaktadır. Biz Kobani'nin düşmesini hiç bir zaman arzu etmedik ve etmeyiz de. Bu bakımdan bunu önlemek için Türkiye her türlü çabayı göstermiştir. Kobani'ye her türlü insanı ve tıbbî yardımı da ulaştırmıştır. Angajman kurallarını da hassasiyetle uyguladık ve Kobani için Koalisyon ile tam bir işbirliği içinde olduk"²⁸ demiştir.

Bölgeye yönelik tüm tehlikelerin ortadan kalkmasını temenni edip Kobani'de IŞİD'e karşı mücadele eden 7 grup olduğunu ve bunların ortak bir karargâh kurduklarını söyleyen Bakan Çavuşoğlu, "Esasen biz Peşmerge güçlerinin destek için Kobani'ye geçmeleri için yardımcı oluyoruz. Bu konuda görüşmelerimiz devam ediyor"²⁹ demiştir.

TBMM'de grup toplantısı sonrasında (20 Ekim 2014), IKBY güçlerinin Kobani'ye geçip- geçmedikleri yönündeki bir soruya da cevap veren Bakan Çavuşoğlu, "Geçmediler. Önce Peşmerge ile PYD anlaşsın. Şu anda kendileri aralarında anlaşamıyorlar. PYD bölgede kendisinden başka hiçbir güç istemiyor. Peşmerge'yi de istemiyor. Çünkü o bölgede kendi nüfuz alanını korumak istiyor. Suriye diye bir derdi yok. Bizim tavrımız açık ve net. Biz

²⁴ Tolga Tanış/ Washington DC, Sorun askerî değil, ideolojik, *Hürriyet*, 19 Ekim 2014, s:22

²⁵ <http://imc-tv.net/abd-pyd-ile-istihbarat-paylasiyoruz/>

²⁶ <http://www.hurriyet.com.tr/ikby-kobani-icin-turkiye-ve-abd-ile-irtibattayiz-27417272>

²⁷ <http://www.hurriyet.com.tr/muslim-kurtlerin-diplomasisi-kazandi-27431149>

²⁸ <http://www.sozcu.com.tr/2014/gundem/kobaniye-pesmerge-koridoru-acildi-626077/>

²⁹ A.g.y

PYD'ye silah vermeyiz. Kobani için kara harekâtına da girişmeyiz. Ancak Peşmerge, Irak Anayasası'na göre meşru anayasal bir güçtür ve (TBMM'de kabul edilen tezkereye göre) Türkiye'den geçmeleri meşrudur. Şimdi topraklarımız üzerinden PYD'ye destek olmak istiyorlar. Bu talep de bizim açımızdan meşru bir taleptir.” demiştir.³⁰ Bakan Çavuşoğlu'nun bu sözleri, IKBY'den Kobani'ye Türkiye üzerinden bir koridor açıldığı şeklinde yorumlanmıştır.

22 Ekim günü de IKBY Parlamentosu konuyu gündemine almış ve Peşmerge'nin Kobani'ye (Ayn el Arap) geçişini görüşmek için toplanmıştır; Parlamento, Kobani'ye Peşmerge gönderilmesi kararını oybirliğiyle kabul etmiş ve ilk aşamada ağır silahlarla donatılmış 200 Peşmerge'nin gönderileceği bildirilmiştir. KDP Meclis Grup Başkanı Ümit Hoşnav, Kobani'ye gidecek Peşmergelerin özel eğitilmiş ve modern silahları kullanacak birliklerden seçileceğini söylemiştir. Öte yandan Peşmerge Bakanlığı Sözcüsü Cabbar Yaver'in, hükümetin resmî sitesine yaptığı açıklamada, Irak Anayasası'na göre Peşmerge güçlerinin Irak savunma sisteminin bir parçası olduğu belirtilerek Bağdat ile Erbil yönetimi arasında da bir mutabakatın sağlanacağını belirtmiştir.

Bu gelişmeler ABD Dışişleri Bakanlığı Sözcü Yardımcısı Marie Harf'ın günlük basın toplantısında da (22 Ekim) dile gelerek gazeteciler tarafından Harf'a çeşitli sorular yöneltilmiştir; “Türkiye'nin IKBY Peşmergeleri'nin Kobani'ye gitmesine izin vermesi, koalisyonun oradaki güçleri destekleme çabalarına önemli bir katkı. Türkiye oldukça önemli şeyler yapıyor” diyen Sözcü Harf, Türkiye'nin Kobani'ye yardım etmediği yönündeki eleştirilere kesinlikle katılmadığını, Türkiye'nin stratejik müttefik ve koalisyonun değerli bir parçası olduğunu, Peşmergelerin sınırı nasıl geçeceği hususundaki görüşmelerin de devam ettiğini söylemiştir.³¹

Türkiye'nin Kobani'ye yardım etmediği yönündeki sorulara Başbakan Davutoğlu da, “Haksız ithamlara maruz kalmamıza rağmen her türlü yardımı yaptık. Kamuoyunun bildiği, bilmediği yardımları yaptık. Yapmaya devam ediyoruz” sözleriyle cevap vermiştir.³²

Peşmerge koridoru için PYD/YPG, IKBY ve Irak Hükûmeti arasında meşru prosedürler gerçekleştirilirken Türkiye ise bir takım endişeleri gidermek için tedbirler almaktadır. Çünkü IKBY Meclisi'nin 200 silahlı Peşmerge'yi Kobani'ye gönderme kararı almasından sonra, Peşmerge'nin Suriye'ye (Kobani'ye) geçişini Türkiye üzerinden yapması beklenmektedir. Peşmerge'nin geçişinin nasıl, hangi bölge veya bölgelerden olacağına dair kararın Türk Silahlı Kuvvetleri ve MİT, IKBY yetkilileriyle görüşürken, geçiş güzergâhı ile ilgili Habur dâhil değişik güzergâhlar üzerinde çalışılmıştır. IKBY Parlamentosu'ndaki oturuma katılan Irak Türkmen Cephesi Milletvekili Aydın Maruf, Peşmerge Bakanı Mustafa Seyid Kadir'in Peşmerge'nin Silopi-Nusaybin ve Suruç güzergâhından Kobani'ye geçeceğini belirttiğini söylemiştir.³³

Peşmerge'nin geçişinde PKK'nın sızmasını önlemek için IKBY yönetimi her Peşmerge için tüm bilgilerin yer aldığı açık bir kimlik kartı hazırlaması ve Türkiye'ye verilecek bu listenin MİT ve diğer istihbarat birimleri tarafından tek tek incelenmesi, geçiş sırasında Peşmerge'nin üzerinde hiçbir amblem, bayrak vs. gibi işaretlerin de olmaması istenmiştir.

Bir başka konu da Peşmerge'ye ait silahların Türkiye üzerinden nasıl geçirileceği

³⁰ <http://www.hurriyet.com.tr/pesmerge-bilmecesi-27431189>

³¹ <http://www.hurriyet.com.tr/harf-turkiye-oldukca-onemli-isler-yapiyor-27431540>

³² Selçuk Şenyüz, Davutoğlu: Henüz geçmediler, *Hürriyet*, 22 Ekim 2014, s:31

³³ <http://www.hurriyet.com.tr/pesmergeye-kimlik-sorulacak-27438842>

meselesidir; Türk tarafının planı Peşmerge'nin gece Erbil'den havayoluyla Şanlıurfa'ya gelerek burada hiç bekletilmeden karayoluyla Suruç'a gitmesi ve Mürşitpınar'dan Suriye topraklarına intikal etmesidir. Peşmerge'ye ait silahların ise sınırda kayıt altına alınıp, TIR'larda toplanarak Türkiye üzerinden geçirilmesi ve Kobani'ye geçişte Peşmerge'ye verilmesi planlanmıştır.³⁴

Öte yandan Suriye Kürtleri ve Kuzey Irak Kürtlerinin konuştuğu Kürtçe arasındaki lehçe farkının da sorun olmaması için Kobani'ye gidecek Peşmerge'nin Duhok bölgesinden olacağı da belirtilmiştir. Bu arada Türkiye'nin peşmergenin geçişine izin vermesini “*siyasi ve manevi açıdan büyük bir kazanım*” olarak niteleyen İKBY Hükümet Sözcüsü Sefin Dizayi de bir açıklama yaparak (27 Ekim 2014), Kobani'ye gönderilmesi plânlanan Peşmergelerin doğrudan çatışmaya girmeyeceğini ancak ağır silahlarla IŞİD'e karşı savaşan YPG'ye destek olacağını, bu destek yardımının top ve diğer silahlar olduğunu, gidecek güçlerin şu aşamada savaşçı birlikler olmadığını söylemiştir.³⁵

Muhtemel Geçiş Rotaları ve Erbil- Kobani Hava ve Kara Koridoru

Koridorun ise Şırnak, Mardin, Diyarbakır ve Şanlıurfa - Aligör güzergâhında olacağı ve 9 gün içinde 2 bin Peşmerge'nin Kobani'ye gitmesinin beklendiği ifade edilmiş;³⁶ Türk Silahlı Kuvvetleri'nin (TSK) kontrolünde yürütülecek geçişlerin gümrük kapılarından yapılacağı belirtilmiştir.

Rudaw haber ajansı ise Peşmerge güçlerinin 28 Ekim 2014 tarihinde Türkiye'den Kobani'ye giriş yapmalarının beklendiğini duyurmuştur; Rudaw haber ajansına konuşan yetkili Kobani'ye geçmesi plânlanan birliğin, ağır silahlarla donatılmış 150 peşmerge olduğunu, takviye güçlerin “*yeni Amerikan silahları, ileri seviyede makineli tüfekler, Katyuşa roketleri ve ağır toplar*” içerdiğini, Peşmergenin Hevler'den (IKBY) Türkiye'ye uçakla hareket edeceğini ve Kobani'ye karadan giriş yapacağını belirtmiştir.³⁷ Silahların ise kara yoluyla taşınacağı ifade edilmiştir.

28 Ekim günü, Kobani'ye (Ayn el Arap) gidecek Peşmerge konvoyunun Erbil'den (IKBY) hareket ettiğinin bildirilmesi üzerine Şanlıurfa GAP Havaalanı'nda hareketlilik görülmüş, çok sayıda gazeteci havaalanına gelmiş ve havaalanı kapısının önünde beklemeye başlamışlardır. Iraklı Kürt kaynaklara göre 70 Peşmerge'nin havadan 80 Peşmerge'nin ise

³⁴ Uğur Ergan, Ankara'nın tercihi gece havayolu ile geçiş, <http://www.hurriyet.com.tr/ankara-nin-tercihi-gece-havayolu-ile-gecis-27445788>

³⁵ <http://www.ilkehaber.com/haber/dizayi-pesmerge-isid-ile-dogrudan-catismaya-girmeyecek-31116.htm>

³⁶ Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, Peşmerge güçlerinin daha fazla güvenlik gücü göndermek istediğini ancak Demokratik Birlik Partisi'nin (PYD) buna karşı çıktığını söylemiştir; “*Bakan Çavuşoğlu, Kobani'ye gidecek Peşmerge sayısının başlangıçta 2 bin olduğunu, daha sonra 200'e, son olarak da 150 civarına düştüğünü*” hatırlatmış ve PYD ile Özgür Suriye Ordusu (ÖSO) arasında güven bunalımı olduğuna işaret eden Çavuşoğlu, “*Aynı şekilde PYD ile Peşmerge arasında da güven bunalımı var*” diye konuşmuştur (<http://www.hurriyet.com.tr/pesmerge-havadan-silahlar-karadan-27476270>).

³⁷ <http://www.ilkehaber.com/haber/150-pesmerge-ve-agir-silahlar-bugun-kobanede-olacak-31120.htm>

silahlar ve mühimmatlarla birlikte karayoluyla Kobani'ye ulaşması öngörülmüştür. Peşmerge birliğini karşılamak üzere bir grup halk, Habur Sınır Kapısı'na gelmiş; IKBY ve PYD bayrakları taşıyan bir gösteri grubundaki bazı kişilerin, bu sırada Habur Sınır Kapısı'na giriş yapan polis araçlarına taş atmalarıyla gerginleşen ortama güvenlik güçleri havaya uyarı ateşi açarak ve biber gazıyla müdahale etmiştir. Kısa süreli yaşanan gerginlik sona ererken, grubun sınır kapısı önündeki bekleyişi sürmüştür.

Ağır silahlarıyla Irak Kürt Bölgesel Yönetimi'nin başkenti Erbil'deki bir üstün yola çıkan 40 araç ve 80 Peşmerge'den oluşan konvoyun Türkiye üzerinden Suruç'a ulaşması öngörülmüştü; 28 Ekim günü Türkiye saatiyle 13.45'de Erbil'den yola çıkan Peşmerge konvoyunda ambulanslar ve askerî araçlar bulunuyordu. Konvoyda doçkalar, katyuşa füzeleri, havan topları, anti tanklar, patlayıcı maddeler ve çok sayıda mühimmat yer almaktaydı. Konvoy için Habur Sınır Kapısı'ndan Türkiye'ye giriş yaptıktan sonra Şırnak'ın Silopi, Cizre, Mardin'in Nusaybin, Kızıltepe ilçeleri üzerinden Şanlıurfa'nın Suruç ilçesine ve oradan da Kobani'ye uzanacak bir güzergâh belirlenmişti.³⁸ Hafif silahlı 72 Peşmerge'nin ise havayoluyla Türkiye üzerinden Kobani'ye geçmesi planlanmıştı.

Uluslararası Erbil Havaalanı'ndan Türkiye'ye geçen Peşmerge güçlerini taşıyan özel uçak da 29 Ekim saat 01.15'te GAP Havaalanı'na inmiştir. Bir süre havaalanında bekleyen Peşmergeler otobüslerle Suruç'a hareket etmişlerdir; güvenlik güçleri havaalanı ve yol güzergâhında geniş güvenlik önlemleri almışlardır. Suruç'a ulaşan Peşmerge güçlerinin buradan da Mürşitpınar Sınır Kapısı'ndan Suriye'nin Kobani ilçesine ulaşması beklenmektedir; Peşmergelerin Suruç ilçesindeki sınıra yakın bir bölgede karayoluyla gelecek olan konvoyu beklediği öğrenilmiştir.

Diğer taraftan IKBY Peşmerge Bakanlığı Basın Sözcüsü Hikmet, daha önce yapılan açıklamaların aksine Kobani kentine giden Peşmerge güçlerinin savaşta aktif rol alacağını söylemiştir. Peşmerge'nin, Kobani'de sadece lojistik destek sağlayacağı yönündeki iddiaları yalanlayan Hikmet, *"Türkiye hükümeti, bu konuda bize çok yardımcı oldu ve kolaylık sağladı. Onlardan yana hiçbir problemle karşılaşmadık. Türkiye, Peşmerge'nin, Kobani'ye güvenli ve sorunsuz bir şekilde gidebilmesi için elinden gelen bütün çabayı gösterdi"* demiştir.³⁹ Bu arada Londra merkezli Suriye İnsan Hakları İzleme Örgütü, yaklaşık 10 Peşmerge'nin Suriye'nin Kobani ilçesine girdiğini kalan Peşmergelerin de *"önümüzdeki saatlerde"* Kobani'ye geçmesinin beklendiğini iddia etmiştir. IKBY Başkanı Mesut Barzani tarafından yapılan yazılı açıklamada da Peşmerge güçlerinin Türkiye'nin yardımı ve ABD'nin desteğiyle Kobani'ye gittiği ifade edilmiştir. Anadolu Ajansı'nın haberine göre, yaptığı yazılı açıklamada, *"Türkiye'nin rızası ve yardımıyla, ABD'nin desteği olmasaydı Peşmerge güçlerinin Kobani'ye gitmesi mümkün değildi"* diyen Barzani, Türkiye'nin, Peşmerge'nin Kobaniye geçişi için her türlü kolaylığı sağladığını söylemiştir.⁴⁰

Anadolu Ajansı'nın (AA) haberine göre IKBY tarafından Kobani'ye (Ayn el Arap) gönderilen Peşmerge konvoyu, 31 Ekim günü geç saatlerde Suriye'ye geçmeye başlamıştır. Özel harekât ve jandarma ekiplerinin kontrolünde Suruç sınırına hareket eden Peşmerge konvoyu, Yumurtalık mevkiî yakınlarından Kobani'ye geçmişlerdir. Güvenlik güçleri, basın

³⁸ <http://www.hurriyet.com.tr/pesmerge-havadan-silahlar-karadan-27476270>

³⁹ A.g.y

⁴⁰ <http://www.hurriyet.com.tr/pesmerge-kobaniye-gecmeye-basladi-27484901>

mensuplarının konvoyu ilçe merkezinin sınır hattı yakınlarına kadar görüntüleyebilmesine izin vermiş, Mürşitpınar Sınır Kapısı yakınlarından itibaren ise güzergâha geçişler yasaklanmıştır. Konvoyun hareketi esnasında sınır hattındaki önlemlerin artırıldığı, Peşmergelerin geçişi sırasında ABD öncülüğündeki koalisyon güçlerine ait savaş uçaklarının da Kobani bölgesini bombaladığı görülmüştür.

YPG, Özgür Suriye Ordusu (ÖSO) ve Peşmerge güçleri IŞİD kuşatmasını kırmaya çalışırken, IKBY tarafından yapılan bir açıklamayla (4 Kasım 2014) Kobani'ye yeni bir silah ve mühimmat grubunun gönderildiği duyurulmuştur: Peşmerge Bakanlığı Sözcüsü Osman Rişeyi tarafından AA'ya yapılan açıklamada, Türkiye ile IKBY arasında, Peşmergelerin silah ve mühimmat ihtiyacı duyduğunda gönderilmesine ilişkin bir anlaşma yapıldığı bildirilmiş ve desteğin Türkiye üzerinden yapıldığı açıklanmıştır. İhtiyaç durumuna göre yardımların bundan sonra da süreceğini ifade eden Osman Rişeyi'nin açıklamaları Türk güvenlik kaynakları tarafından da doğrulanmıştır.

Özgür Suriye Ordusu'na (ÖSO) bağlı Halep Operasyonlar Birimi'nden yapılan yazılı açıklamada (23 Ekim 2014) ise, Kobani'ye destek için eski Halep Askerî Konseyi Başkanı Albay Abdülcabbar Agidi komutanlığında bir askerî birliğin gönderilmesi konusunda karar alındığı belirtilmiştir.⁴¹

Açıklamada uluslararası koalisyon güçlerinden birliğe destek istendiği de ifade edildiği gibi, ÖSO'nun, sivil kayıpların yaşanmaması ve sığınmacıların evlerine dönmelerine imkân tanınması için bölgedeki silahlı gruplara IŞİD'e karşı ortak hareket edilmesi çağrısında bulunduğu da aktarılmıştır. Gönderilecek olan 1300 kişilik bir kuvvetin Kobani'ye geçişinin, Halep kuşatma altında olduğu için Türkiye üzerinden yapılabileceği de belirtilmiştir. Bu arada, Peşmerge konvoyunun Suruç'ta bir araya gelerek Kobani'ye hareketinden kısa bir süre önce Türkiye'nin destek verdiği Özgür Suriye Ordusu'nun (ÖSO) 200 civarındaki silahlı gücünün Peşmerge güçlerinden önce Suruç'tan Suriye'ye geçerek Kobani'ye gittiği görülmüştür⁴²; Kilis'teki Öncüpınar bölgesinden Türkiye'ye geçtikleri belirtilen ÖSO militanları, 30 Ekim günü sabah erken saatlerde Suruç'un Mürşitpınar Mahallesi'ndeki ağaçlıklı bir alandan Kobani'de YPG kontrolündeki batı bölgesine geçmişlerdir.

2.6. İkinci Peşmerge Birliğinin Kobani'ye Geçiş

IKBY'nin Kobani (Ayn el Arap) ilçesine göndereceği ikinci Peşmerge grubu da 2 Aralık 2014 tarihinde uçakla Şanlıurfa'ya gelmiştir. Uluslararası Erbil Havaalanı'ndan Türkiye'ye geçen Peşmerge güçlerini taşıyan özel uçak, 18.30'te GAP Havaalanı'na inmiştir. Bir süre havaalanında bekleyen Peşmerge güçleri, otobüslerle Kobani'ye geçmek üzere Suruç ilçesine hareket etmişlerdir. Konvoyun geçişi esnasında bir süre güzergâhtaki karayolu trafiğe kapatılmış, havaalanı içi ve çevresinde geniş güvenlik önlemi alan güvenlik güçleri tarafından basın mensuplarının yakın plandan görüntü almalarına izin verilmemiştir.⁴³

IKBY ile Türkiye arasında yapılan anlaşmaya göre daha sonraki zamanlarda da Kobani'deki Peşmerge güçleri, yeni gönderilen güçlerle değiştirilerek Kobani'ye geçiş devam

⁴¹ <http://www.milliyet.com.tr/oso-1300-asker-gonderiyor-gundem-1959252/>

⁴² Faruk Balıkcı, Peşmerge'den önce ÖSO Kobani'ye vardı, <http://www.hurriyet.com.tr/pesmerge-den-once-oso-kobani-ye-vardi-27482335>

⁴³ Rauf Maltaş, İkinci Peşmerge birliğinin Kobani'ye geçişi <http://www.hurriyet.com.tr/ikinci-pesmerge-birliginin-kobaniye-gecisi-37018113>

etmiştir. Aynı güzergâh kullanılarak **15 Ocak 2015** tarihinde **3. geçiş** ve **27 Şubat 2015** tarihinde de **4. geçiş** gerçekleştirilmiştir.

3- IŞİD GERİ ÇEKİLİYOR

Kobani’de bir ayı aşkın bir zamandan bu yana IŞİD militanları ile YPG güçleri arasında devam eden çatışmaların, ABD öncülüğündeki koalisyon ülkelerinin hava bombardımanlarının ardından şiddetini azalttığı gözlenmiştir. Aralıklarla çatışmaların sürdüğü Kobani’de, YPG’nin savunması ve bombardımanlarla darbe alan IŞİD militanlarının yer yer geri çekildikleri bildirilmiştir. IŞİD militanları kendilerine göre daha güvenli olduğunu öngördükleri ve Kobani merkezine 2 kilometre uzaklıktaki bölgelere çekilmişlerdir. Geri çekilme ile sokak savaşları sona ererken IŞİD militanları, daha önce olduğu gibi Kobani ilçe merkezindeki YPG karargâhları ile destek ve yardım gelmesini engellemek için ele geçirmek istediği sınır kapısının bulunduğu bölgeye sıkça havan mermisi atmaya başlamıştır.⁴⁴

Hava bombardımanları sonrası IŞİD militanlarının geri çekilmesi ile daha rahat hareket alanı bulan YPG güçleri ise savunma pozisyonundan saldırı pozisyonuna geçmişlerdir: Kobani’deki birçok binaya keskin nişancılarını yerleştiren YPG güçleri, IŞİD militanlarının terk ettiği mevzilere de konuşularak ilçe merkezinin 1 kilometre dışında yeni barikatlar oluşturmuşlardır. IŞİD militanlarının ilçe merkezine gidebileceği yollara da tuzaklama yapan YPG güçleri, aynı zamanda araçlarla geçişi engellemek için de hendekler kazmışlardır. IŞİD’in geri çekilmesi ile sokak savaşlarının son bulduğu Kobani’de, aralıklarla çatışmalar olmaya ve zaman zaman patlama sesleri duyulmaya devam etmektedir.⁴⁵

Kobani’ye Türkiye üzerinden sağlanacak bir koridor ile askerî yardım ulaştırılması yönündeki diplomatik temasların yoğunlaşması ve bu hususta İKBY Parlamentosu’ndan karar çıkması ve Türkiye’nin olumlu tutumları gelişirken IŞİD güçlerinin Kobani üzerine yeniden saldırıya geçtikleri, hatta stratejik Tel Şeir tepesini ele geçirdikleri görülmüştür. Fakat hemen arkasından ABD uçakları tarafından çok şiddetli bir bombardımanla IŞİD buradan çekilmek zorunda kalmış ve YPG yeniden tepeye hâkim olmuştur (24 Ekim 2014). Peşmerge güçleri Kobani’ye geçerken (28 Ekim), kentin doğu ve iç kesimlerinde çatışmalar ve IŞİD’in, PYD/YPG kontrolündeki Türkiye’ye açılan sınır kapısına ağır silahlarla saldırıları yoğunlaşmıştır.

26 Ocak 2015’ten itibaren IŞİD, YPG ve Özgür Suriye Ordusu ile Peşmerge güçlerinin kara saldırıları ve koalisyon güçlerinin hava bombardımanları karşısında Kobani merkezinden çekilmek zorunda kalmıştır.

2 Şubat 2015 tarihi itibari ile hava bombardımanlarının etkisi ve karadan ilerleyen YPG, Özgür Suriye Ordusu ve Peşmerge ittifakı karşısında köylerde de gerileyen IŞİD, Kobani şehir merkezinin 25 km gerisine çekilmiştir. IŞİD, elinde kalan diğer köylerdeki kuvvetlerini geri çekerek Halep ve Rakka taraflarındaki köylerde savunma hatları oluşturmuştur. Mart ayının ortalarında ise Kobani’nin doğusunda yer alan 30 civarındaki köyü muhafaza edebilen IŞİD, 2015 yılının ortalarına doğru, bir zamanlar kalesi konumunda olan Tel-Abyad, Ayn İssa, Silük gibi kentleri kaybetmiş ve Kuzey Suriye’den büyük ölçüde çekilmek mecburiyetinde kalmıştır.

⁴⁴ Namık Durukan, Sıfır noktasında havan yağmuru, *Milliyet*, 18 Ekim 2014, s:24

⁴⁵ <http://www.milliyet.com.tr/isisid-kobani-de-kismen-geri-cekildi-gundem-1956047/>

SONUÇ

Suriye krizi, başladığından bu yana Türkiye'nin bir iç sorunu gibi Türk kamuoyunu ilgilendirmiş, gelişmeler Türk medyası tarafından etraflı bir şekilde takip edilmiştir. Özellikle Suriye sınırına komşu bölgelerde yaşayan Kürt kökenli vatandaşların olaylara ilgisi dindaş ve soydaş olmanın ötesinde bir yakınlıkla karşılanmıştır. Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin, bir devlet olmanın temkinliliği ve uluslararası kamuoyu ile birlikte hareket etme yönündeki politikası Kürt kökenli vatandaşların öfkesini artırmıştır. IŞİD'in Kobani kuşatması sırasındaki politikasıyla bu tepkiler iyice belirginleşmiştir. Hatta bu yönde yapılan gösteriler bütün yurt sathına yayılmış, toplumsal hayatı tehdit eder boyutlara varmıştır. Bu tepkiler yer yer adeta Türkiye vatandaşlarının tepkileri olmaktan çıkmış başka bir devletin vatandaşının tepkileri gibi algılanır olmuştur. Öyle ki Kobani'ye yardım ve askerî koridor meselesinde Türkiye'nin tutumu görmezden gelinmiştir. Bu hususta iç siyaset çekişmelerinin ve siyasal partilerin tutumlarının etkisi olabileceği düşünülmeyle beraber, uluslararası siyaseti tanzim eden güçlerin etkileri ve çıkar çatışmalarının da rol oynadığı değerlendirilebilir.

Suruç'ta çocuklar, Erbil'den gelen Peşmerge güçlerini yüzlerine çizdirdikleri ABD, İKBY ve YPG bayraklarıyla beklemişlerdir!⁴⁶

Türkiye'nin, kendisinden talep edilen Suriye topraklarına bir şekilde müdahalesi ve Suriye sınırı içinde gerçekleşen oluşumlara katkı vermesi, IŞİD ile mücadelede koalisyon güçleriyle işbirliği yapması yönündeki baskılara karşı kendi ulusal çıkarları için görüşmelere girişmesi aleyhinde bir algı oluşturmak için kullanılmıştır. Bu safhadan sonra meydana gelen gelişmeler de, aksi yönde pek çok beyanata rağmen Türkiye'nin aleyhine bir propaganda olarak kullanılmış, Batı basınında Türkiye'nin politikasında bir değişim, tutarsızlık olduğu yönünde değerlendirilmiş, hatta bazı ABD gazetelerinde Türkiye'nin ABD baskısına dayanmadığı iddia edilmiştir. Öte yandan ÖSO mensuplarının ve İKBY bölgesinden gelen Peşmergelerin Suriye'ye geçişine izin verdiği için Türkiye, Şam Hükûmeti tarafından komploculukla, Suriye'nin toprak ve halk bütünlüğüne saldırganlıkla suçlanmıştır.⁴⁷

⁴⁶ (<http://www.hurriyet.com.tr/erbilden-yola-cikan-pesmerge-grubu-mardinde-27478110>)

⁴⁷ <http://www.hurriyet.com.tr/suriyeden-turkiyeye-oso-ve-pesmerge-tepkisi-27485800>

Bu süreçten diplomatik açıdan en kazançlı çıkan tarafın Irak Kürt Bölgesi Yönetimi (IKBY) olduğu anlaşılmaktadır; Avrupa Parlamentosu'nda (AP) bir “*Kürdistan’ın Avrupalı Dostları*” grubu kurulmuştur. Grubun tanıtımı de IKBY Ulusal Güvenlik Konseyi Başkanı Mesrur Barzani'nin katılımıyla düzenlenen bir basın toplantısında yapılmıştır.

“*Kürdistan’ın Avrupalı Dostları*” grubunun kuruculuğunu ve başkanlığını, Avrupa Muhafazakârlar ve Reformcular İttifakı'nın (AEER) Avrupa Parlamentosu ayağını oluşturan Avrupa Muhafazakârlar ve Reformcular (EER) Grubu üyesi İngiliz parlamenter Charles Tannock üstlenmiştir. Grubun, bağımsız bir ülke niteliğine sahip olmayan bölgesel düzeyde bir yönetim için oluşturulması ve zamanlaması kadar dikkat çekmiştir. Avrupa Parlamentosu'nun tüm üyelerine açık olan ancak üye sayısı şu aşamada çok sınırlı düzeyde kalan grubun amacı Avrupa Birliği (AB) içinde Kürtlere yönelik farkındalığı artırmak ve AB kurumlarıyla IKBY arasındaki kurumsal ilişkiyi güçlendirmek olarak belirlenmiştir.

Avrupa Parlamentosu Dışişleri Komisyonu'nda parlamenterlere bölgedeki son gelişmeler hakkında sunum yapan ve IŞİD'e karşı özgür dünya adına savaştıklarını, fakat özgür dünyadan yeterli yardımı alamadıklarını ileri süren Mesrur Barzani, “*Biz PKK'yı hiçbir zaman terör örgütü olarak görmedik, dolayısıyla AB'nin terör listesinde kalmasını desteklemiyoruz*” diye konuşmuştur.⁴⁸

Bu gelişmeler ışığında Türkiye'nin, özellikle Kobani meselesinde gösterdiği soğukkanlı ve dengeli tutumunun hak ettiği siyasal takdiri ve güveni temin edemediğini söyleyebiliriz; hatta meselenin sonunda ne ABD, ne koalisyon güçleri, ne de Kürt kamuoyu memnun olmamışlardır. Türkiye ise doğal olarak toprak bütünlüğünü ve ülkenin topyekûn güvenliğini korumaya çalışmaktadır. ABD ise Türkiye'yi Suriye krizinin içine, kendi stratejisi istikametinde zorlarken, fazla da etkinleşmesini istememektedir. Kürt kamuoyu ise sınırları aşarak, sınır ötesi ile bütünleşmiş gibidir. ABD öncülüğündeki koalisyonun Batılı müttefikleriye, IŞİD'e karşı mücadelede, âdeta ön plânda görünmek istememektedirler. Koalisyonun Müslüman-Arap müttefiklerinin ise politik ve askerî etkinliği ayrı bir meseledir.

KAYNAKÇA

- ATEŞ, Hazal. IŞİD petrolü Esad'a gidiyor, <http://www.sabah.com.tr/ekonomi/2014/10/31/isid-petrolu-esada-gidiyor>
- BALIKÇI, Faruk. Peşmerge'den önce ÖSO Kobani'ye vardı, <http://www.hurriyet.com.tr/pesmerge-den-once-oso-kobani-ye-vardi-27482335>
- DURUKAN, Namık. Kobani'de IŞİD bayrağı, *Milliyet*, 7 Ekim 2014, s:13
- Kobani Kantonu Eş Başkanı Enver Müslim: Kobani'nin yüzde 25'i IŞİD'in elinde, *Milliyet*, 12 Ekim 2014, s:17
- IŞİD gözle görülür mesafeye geldi! *Milliyet*, 13 Ekim 2014,s:14
- Sıfır noktasında havan yağmuru, *Milliyet*, 18 Ekim 2014, s:24
- ERGAN, Uğur. Ankara'nın tercihi gece havayolu ile geçiş, <http://www.hurriyet.com.tr/ankara-nin-tercihi-gece-havayolu-ile-gecis-27445788>
- ERSOY, Pınar. Washington DC, ABD-PYD görüşmesi Paris'te yapılmış, *Milliyet*, 18 Ekim 2014, s:23
- MALTAŞ, Rauf. İkinci Peşmerge birliğinin Kobani'ye geçişi, <http://www.hurriyet.com.tr/ikinci-pesmerge-birliginin-kobaniye-gecisi-37018113>
- ŞAMILOĞLU, Selçuk. Koalisyon vurdu Suruç sallandı, <http://www.hurriyet.com.tr/koalisyon-vurdu-suruc-sallandi-27374390>

⁴⁸ Güven Özalp, AP'de 'Kürdistan Dostluk Grubu', <http://www.hurriyet.com.tr/ap-de-kurdistan-dostluk-grubu-27518487>

- ŞENYÜZ, Selçuk. Davutoğlu: Henüz geçmediler, *Hürriyet*, 22 Ekim 2014, s:31
- TANIŞ, Tolga. Washington DC, 5 günde 46 kez bombalandı, <http://www.hurriyet.com.tr/koalisyon-vurdu-suruc-sallandi-27374390>
- Sorun askerî değil, ideolojik, *Hürriyet*, 19 Ekim 2014, s:22
- ÖZALP, Güven. AP'de 'Kürdistan Dostluk Grubu', <http://www.hurriyet.com.tr/ap-de-kurdistan-dostluk-grubu-27518487>
- ZEYREK, Deniz. Kobani'ye sessiz destek, *Hürriyet*, 4 Ekim 2014, s:16
- <http://www.milliyet.com.tr/turkiye-den-gidenler-tabur-kurdu-gundem-1913982/>
- <http://www.radikal.com.tr/turkiye/sinirda-kobani-alar-mi-1202100/>
- http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/dunya/104791/ISiD_lideri_Erdogan_a_savas_acti.html
- <http://www.milliyet.com.tr/isid-den-70-kisilik-olum-listesi/dunya/detay/1926969/default.htm>
- <http://www.sabah.com.tr/dunya/2014/10/06/kobaniye-yasam-koridoru>
- <http://www.ilkehaber.com/haber/hdpli-irmak-salih-muslimin-turkiye-ziyaretini-dogruladi-30876.htm>
- http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/dunya/128413/ISiD_yeniden_Kobani_nin_icinde
- <http://www.milliyet.com.tr/turkiye-ye-yonelik-atilan-isid/dunya/detay/1962820/default.htm>
- http://www.bbc.com/turkce/haberler/2014/10/141008_ft_basyazi
- <http://www.milliyet.com.tr/-oso-kobani-de-ypg-ile-birlikte/dunya/detay/1952823/default.htm>
- <http://www.sabah.com.tr/dunya/2014/10/16/pentagon-kobanide-yuzlerce-isid-militani-oldurduk>
- <http://www.hurriyet.com.tr/saddam-in-kimyasal-silahlari-isid-de-27393708>
- <http://imc-tv.net/abd-pyd-ile-istihbarat-paylasiyoruz/>
- <http://www.hurriyet.com.tr/ikby-kobani-icin-turkiye-ve-abd-ile-irtibattayiz-27417272>
- <http://www.hurriyet.com.tr/muslim-kurtlerin-diplomasisi-kazandi-27431149>
- <http://www.sozcu.com.tr/2014/gundem/kobaniye-pesmerge-koridoru-acildi-626077/>
- <http://www.hurriyet.com.tr/pesmerge-bilmecesi-27431189>
- <http://www.hurriyet.com.tr/harf-turkiye-oldukca-onemli-isler-yapiyor-27431540>
- <http://www.hurriyet.com.tr/pesmergeye-kimlik-sorulacak-27438842>
- <http://www.ilkehaber.com/haber/dizayi-pesmerge-isid-ile-dogrudan-catismaya-girmeyecek-31116.htm>
- <http://www.hurriyet.com.tr/pesmerge-havadan-silahlar-karadan-27476270>
- <http://www.ilkehaber.com/haber/150-pesmerge-ve-agir-silahlar-bugun-kobanede-olacak-31120.htm>
- <http://www.hurriyet.com.tr/pesmerge-havadan-silahlar-karadan-27476270>
- <http://www.hurriyet.com.tr/pesmerge-kobaniye-gecmeye-basladi-27484901>
- <http://www.milliyet.com.tr/oso-1300-asker-gonderiyor-gundem-1959252/>
- <http://www.milliyet.com.tr/isid-kobani-de-kismen-geri-cekildi-gundem-1956047/>
- <http://www.hurriyet.com.tr/suriyeden-turkiyeye-oso-ve-pesmerge-tepkisi-27485800>